

TE KATAURAOI N RIN I NANON
TE TEMBORA AE TABU

TE KATAURAOI N RIN I NANON
TE TEMBORA AE TABU

E a manga karaoaki te boki aei man te
Te Tembora ae Tabu,
i roun Boyd K. Packer

Kunna are mai moa: te Salt Lake Tembora
Kunna are mai buki: te Laie Hawaii Tembora

© 2002 ma n te Intellectual Reserve, Inc.
Ti te Intellectual Reserved Inc, ae iai inanomatana ni baireia bwa antai ae e
kona ao ae e aki kona ni kabongana te boki aei. E boretiaki i USA (Amerika)

Kariaiakan rairan te Taetae n I-Matang: 8/02
Kariaiakakan rairana: 8/02
Rairan *Preparing to Enter the Holy Temple*
I-Kiribati

NAKOMAI NAKON TE TEMBORA

A mwaiti bukina bwa e aera temanna e tangiria ni kan nako nakon te tembora. E ngae n are taraana mai akuna e kaota te kantaninga n tamnei ae korakora. Ma e korakora riki nakon aei bon koaua ake a nooraki i nanona. Ma n te mataroa nakon te tembora ao e a koreaki ae kangai “E tabu bwa ana bwai Iehova.” Ngkana kam rin i nanon teuana te tembora are e a tia ni katabuaki, ao kam a bon mena naba i nanon ana auti te Uea.

I nanon te Ekaretia ao ti bairei katean kateitei aika a mwaiti aekakia. Ao ti nebonebo i nanoia, ti anga reirei, ti karekeia iai te kakukurei, ao ti barongai raoi arora. I nanon auti aikai ke mwaneaba aika tangoaki aikai ti kona ni bairei katean taian titeiki ao uuote ao mition ao taian kooram ma taian Bootaki n Aine. Ma, ngkana ti bairei katean taian utu nakon te Uea n aron baireana are E a tia ni kaotia, ao ti bairei karaoaia naba i nanon taian tembora. Te mare n te tembora, ma te kabaeaki n taian otenanti, bon taian kakabwaia aika moan te kakawaki aika a na kona n reke i roumi i nanon te tembora ae tabu.

I nanon taian tembora ao kaain te Ekaretia aika a tau a kona n iri taian otenanti ni kabomwi aika kabanean te rieta ake a tia ni kaotaki nakoia aomata ni kabane. Ao ikekei, n tain te bootaki ae tabu, a kona n tebokaki ma ni kabiraki n tatabemaniia nako ao n anganaki te kaetieti ma te kakabwaiaki mai eta n te entaumente ao ni kabaeaki. Ao i mwiina ngke ti a tia ni karekei taian kakabwaia aikai i bon i bukira, ao ti kona ni karaoi mwakuri i bukin taian otenanti i nanon te tembora i bukiia naake a tia ni mate ao a aki reke aia tai ni karekei taian kakabwaia aikai. Titebo karaoaan te mwakuri n taian otenanti aika tabu i nanon te tembora i bukiia aika a maiu ao aika a mate. N te tabo ni bwabetito aio, ao e a karaoaki te mwakuri ni bwabetito i bukiia mate i rouia naake a maiu, ma te mwakuri n tei i bukiia ake a tia ni mate a karaoia naake a tau.

"Nakomai nakon te tembora." Ngkana tiaki ngkai ao nako mai n te tai ae waekoa. Kabatia ami tataro, kaeti aron maiumi, ao kaikoi ami mwane n aron are kam kona ma te kantaninga are e na bon roko te bong anne. Moanna ma ngkai bwa e na kona n tabetai n nang ni kanganga ao ni kabwararanano te kawai i bukin te rairannano. Te tembora e kaeti aron maiura n tatabemaniira nako bwa ti na kamwaiti ni karaoi aika nakoraoi riki man taian mwakuri ake ti karaoi n te aro are ti na kona n roko ikekei. Ibukimi ake kam a maeka n taabo aika a rangi n raroa nako ma te tembora, taian tembora a na kona ni kaan ma ngkami i mwaiin reken ami tai n roko nako iai. Kawakina ami onimaki ma ami kantaninga ma nanomi aika korakora bwa kam na bon roko iai n te aro are kam na kona n tau ao ni kona n nako n roko n te tembora.

A TABU BWAAI AIKAI

Te wareware raoi ma ni koroboki aika tabu e kaotaki iai ae te Uea E aki kaoti bwaai ni kabane nakoia aomata. Iai rabakau aika a tia ni kuneaki aika a riai n reke i mwaain ae a na reke rongorongo aika tabu i roun temanna. A mena i nanon te karinan aio bootaki aika tabu n te tembora.

Ti aki kona ni maroroakin taian otenanti n te tembora i tinanikun taian tembora. Bon akea ana kaantaninga te Atua bwa bootaki aika tabu n te tembora aikai a na tianaki nakoia aomata ake a tia n rineaki bwa a na kakoaua raoi ae ana iai riki aomata tabeman aika a na aki ataa te mwakuri n te tembora. Man aron ae ataaki, kanga bon te mwakuri ae kabitara. Man ara mwakuri korakora ao ti kaungaia aomata nako bwa a na riai n rabwakau ao ni katauraoia n nako nakon te tembora ma ni karaoi mwakuri ake a karaoaki ikekei. Aomata ake a tia n roko i nanon te tembora a tia n reiakinaki n te reirei ae kororaoi: Inanon tabebong ao aomata ni kabane aika maiu ma aomata nako ake a bon tuai n rinanon aikai a na karekeaki aia tai n butimwaea ao n ongora te euangkerio ke n aki tauraoi ni butimwaea are ti na karekeea man te tembora. Ngkana ti aki butimwaea aei, ao te bukinaki i bukin te aki tauraoi are e nako mai roura n tatabemaniira nako.

A rang ni bebete taian otenanti ao taian mwakuri n te tembora. A tikiraoi. A tabu. A kakaawaki n te aro are a na aki kona n anganaaki naake a tuai n tauraoi ni karekei. Tiaki te

katauraoi n te nano ni kan atai taian mwakuri n te tembora. Banen nanomi n nako iai bon tiaki naba te katauraoi. Te katauraoi ibukin taian otenanti a irekereke ma kawai aikai: te onimaki, rairannano, bwabetito, kamatoaki, rang n tau, temanna ae e a ikawai raoi ma n tau onimakinana are e a kaoaki bwa te iruwa ngaia i nanon ana auti te Uea.

Ti na riai n tauraoi i mwaain nakora nakon te tembora. Ti na riai n tau i mwaain nakora nakon te tembora. A tia ni kaweneaki tua ao babaire. A karaoaki i roun te Uea ao tiaki mai iroun te aomata. Ao, te Uea iai inanomatana ma kariaiakakina ni kakaea raoi man anga Ana oota are e na riai ni kaeti nakon te tembora n aron ae e na kawakinaki bwa e tabu ao e mimiton.

Ni kabane naake a tau ma ni konabwai a bane ni kona n rin i nanon te tembora, bwa a na kaotaki aroia ikekei ni mwakuri aika mimiton ao n taian otenanti.

TAU N RIN

Ngkana iai namakinan kakawakin taian kakabwaia man te tembora ao mwakuri aika karaoaki i nanon te tembora i bukin taian otenanti aika rang n tabu, kam kona n aki nanououa n aron kakaawakin ana babaire te Uea i bukin te rin nako i nanon te tembora ae tabu.

E na riai ni iai iroumi te beeба ni kariaia nakon te tembora ae tuai bane taina i bukin rinimi n te tembora. Te beeба ni kariaia aei e na riai n tiainaaki i roun ami bitiobi n ami uoote ao te beretitenti n ami titeiki. E koaua, bwa n te mition, bon taben te beretitenti n te mwaanga ma te beretitenti n te mition bwa a na kanakoi beeба ni kariaia nakon te tembora. Bon ti naake a tau aika a na riai n nako nakon te tembora. Iai katabean te bitiobi bwa e na kakaei taekan aron taura nakon te tembora. Bon moan baan te kakaawaki te maroro aei nakoimi ngkai bon ngkami kaain te Ekaretia, i bukina ae bon tain tuoia ma katabuaia ana toro te Uea ni kairi aron maiumi. Ngkana iai aika karaoa ae bure i nanon maiuia, ao te bitiobi e na kona ni buokia ni katoka te kanganga anne. N rinanon te kaetieti aei, i nanon ami tai ni maroro ma te tia moti, ao kam kona ni katanoata ke kam kona ni buokaki ni karikirakea taumi ni kona n rin i nanon te tembora man ana kariaia te Uea.

Te Beretitenti ae N. Eldon Tanner, ae ngaia te Moan Kauntira n te Moan Beretitentii, e taetae n tain aia bootaki ni kabuta kaain te nakoanibonga i bukin taian maroro. Iai kakawakin ana mwakuri ni ibuobuoki i bukiia taan kairiri n te Ekaretia ake a kaira te maroro ao i bukiia kaain te ekaretia ake a nang tauraoi nakon te maroro. Iangoa raoi te reirei ni ibuobuoki aei:

Ngkami bitiobi ao beretitenti n taian titeiki kam na kona ni karaoi maroro i bukin te beeба ni kariaia nakon te tembora:

“Kam a tia ni kawarai i bukin te beeба ni kariaia nakon te tembora. Iai mwiokoau n tei ibukin te Uea ni maroro ma ngkami. N tokin te maroro ao iai te tabo are N na tiaina iai kariaiakami n nako nakon tembora; ma tiaki ti au tiaina ae kakawaki are e na oti i aon ami beeба ni kariaia. I mwaain tokin tain te beeба ni kariaia nakon te tembora, ao kam na riai ngkami naba n tiaina iai.

“Ngkana kam a tia n tiainai ami beba ni kariaia nakon te tembora, kam karaoa kabaeakimi nakon te Uea bwa kam tau nakon te tai are a anganaki naake iai irouia te beeба ni kariaia nakon te tembora. Iai titraki tabeua aika N na titirakini ngkami. . . . Kam na kaeka teuana i mwiin teuana ma te koaua raoi.” . . .

Ao ngkai, imwiin are kam a tia n titraki taian titraki ake a kainnanoaki nakon te tia ukoraki, tao a na iai nanomi ni kan karaoa ae aekan aei: “Temanna are e nako nakon ana auti te Uea e na riai n raroa man bwaai aika a aki itiaki, aki tabu, aki raoiroi, ke te mwakuri ae aki tataneiai te aba iai.” . . .

A riai ara maroro ni karaoaki ma te tangira, n te aro ae bon riai. Ni mwaitin te tai ao a kona ni kaetaki bwaai ngkana kam titraki: Iai bukina ae ko na kona n namakinna ae aki kamweraoi ke tao ko a tia ni aki kokoaua nakon te Uea ngkana ko bon tiaina naba oin am beeба ni kariaia nakon te tembora?

“Ko tangira te tai teutana i bukin karekean bwaai aika kaineiti ibukim aika a baireaki raoi i mwiin ae ko tiainai? Uringnga, bwa te Uea E atai bwaai ni kabane ao E aki konaaki ni mwamwanaaki te Atua. Ti kataia ni buoki ngkami. Tai kewe ni kataia ni kan karekea weteakim, ni

karekean te beeба ni kariaia nakon te tembora, ke te kakabwaia mai roun te Uea."

Ngkana kam a roko ni bwaai aika a koreaki mai i eta, iai mwiokoan kaain te ekaretia ni bon kataetaea i bon irouna. Iai inaomatan te bitiobi ke te beretitneti n te titeiki n te mwaaka ibukin te kona n atai bwaai. E na bon ataia bwa iai ke akea te bwai ae bure are e na riai ni kaetaki raoi i mwaain karaoan te beeба ni kariaia nakon te tembora. ("The Blessing of Church Interviews," *Ensign* [Nobembwa 1978]: 42–43.)

E karaoaki te maroro ae onoti i bukin te kariaia nakon te tembora i marenan te bitiobi ao kaain te Ekaretia are e a tauraoi nako iai. N te tai aei are a titirakinaki iai kaain te ekaretia n titiraki ake a kaeti ma aroaron teuuae ke neirei, bwa e tau, ao e kakaonimaki nakon te Ekaretia ma taan mwakuri iai. E na bon kaotia te aomata i rouna bwa teuarei ke neierei e itiaki ao e kawakina Tuan te Mauri, e kabwabwaka ana kabwianibwai, e maiuakina te nanorinano ma reirein nako te Ekaretia, man aki irekereke ke n nanoangaia aomata ake iai i nanoia te aki kani butimwaea te koaua. E anganaki te kaetieti te bitiobi bwa moan te kakawaki karaoan maroro aika tabu aikai nakoia aomata n tatabemaniia nako.

Kaekaan raoi ana titiraki te bitiobi bon kaotan taun temanna ma temanna ni karekean te beeба ni kariaia nakon te tembora. Ngkana te tia bubuti e aki kawakin taian tua ke tao iai te bwai teuana ae tuai te aomata anne n raira nanona nako iai i bukin maiun teuarei ke neierei are kainnanoa kaotana n ae riai, e na bon riai i bukin temanna ni kaota te rairannano ae koaua i mwaiin anganakina te kariaia nakon te tembora

Imwiin tian te bitiobi ni kaira te maroro anne, temanna kaain te titeiki beretitentii e na manga karaoa te maroro nakoira n tatabemaniira nako i mwaiin nakora nakon te tembora. Ngkana ai tibwa moan nakora, ao te maroro e na kairaki i roun te beretitenti n te titeiki.

N te koaua raoi, ngkana kam roko bwa kam na karaoa te maroro ibukin te beeба ni kariaia nakon te tembora ao kam na kariaia ana motiki taeka teuare e baireaki bwa te tia moti i aon Iteraera, are tabena bwa e na tei i bukin te Uea ni karaoia bwa e eti ke e aki i bukimi bwa kam na rin i nanon te tembora ae tabu.

Ruu ae Tiretio, Vernal Utah Tempora

TE MOAN TAI AO N TAAI NAKO

Ngkana ai bon tibwa ami moan tai n nakon te tembora ao e na bon bae n nako nanomi. Ti na namakina te nako n nano i bukin baika ti aki atai. Ni mwaitin te tai ao a na nako nanora ni baika ti namakin aika boou nakoira.

E na reke te rau iroumi. Kam na nakon te tembora. A na iai temanna ae e na buoki ngkami ni kairi ngkami nakon taabo nako i nanon te tembora – e na reke te rau iroumi.

Ti na riai ni bwaina te karinerine ngkana ti rin i nanon te tembora. Taian taetaenikawai a na riai ni karaoaki n te wirikiriki; n te bwaana ae bebete. I nanon tain anganakira kaetieti, ao ti kakoaua, bwa ti karaoa raoi te karinerine ao n aki karongooa.

Iai tabeua taabo aika a karekea te tai ni iango ma te karinerine n akea te karongoa. Imwaiin te rin i nanon tabeua tembora ni moanan karaaoan te otenanti, n taainako ao a na botaki n te auti n taromauri i nanon te auti anne. Ikai are a na tataninga iai kaain te ekaretia ni karokoa ae a bane raoia n roko ni botaki. N aron ae ataaki n te maiu aei ao e kona n roko te kua n tataninga. Te roko rimoa n te ruu ao i mwiina ko kona n tauaki n te matoa bwa ko na tataninga ni karokoa ae te kabanea n aomata n rin i mwaain te waaki e kona ni karika te maraki n nano. Ma i nanon te tembora bon kaaitaraan te waaki anne. Te tai n tataninga anne e iangoaki bwa te tai ae moan te raoiroi. Ai te tekeraoi tera ngke e a reke naba te tai n tekateka aei n akea te karongoa ao n akea te taetaenikawai ma ni kairaki te iango nakon te karinerine ao iango n tamnei! Bon kakorakoran tamneira.

Ngkana kam roko i nanon te tembora, kam na riai ni uringnga are ngkami iruwa i nanon ana auti te Uea. Bon te tai ni kukurei, ma te kukurei n te tai are akea te karongooa iai. N tai tabetai ao te mare n te tembora e na riai ni iai kaurungakia kaain te utu ma raoraora bwa kaotan aia tangira ma aia katekeraoi, ao aia kamauri nakoia kaain aia utu ake a tuai man nonooria n te tai ae moan te maan, a na riai n anga n te aro ae akea te karongoa iai, ao te karinerine ae korakora! A bon aki kariaiakaki taetaenikawai ao ngarengare aika a nang ni karongooa i nanon ana auti te Uea.

Kam na kariaia taani kairiri aika taan mwakuri n te tembora. E na riai n iai temanna ae e na kairiko ngkana kam nang waaki

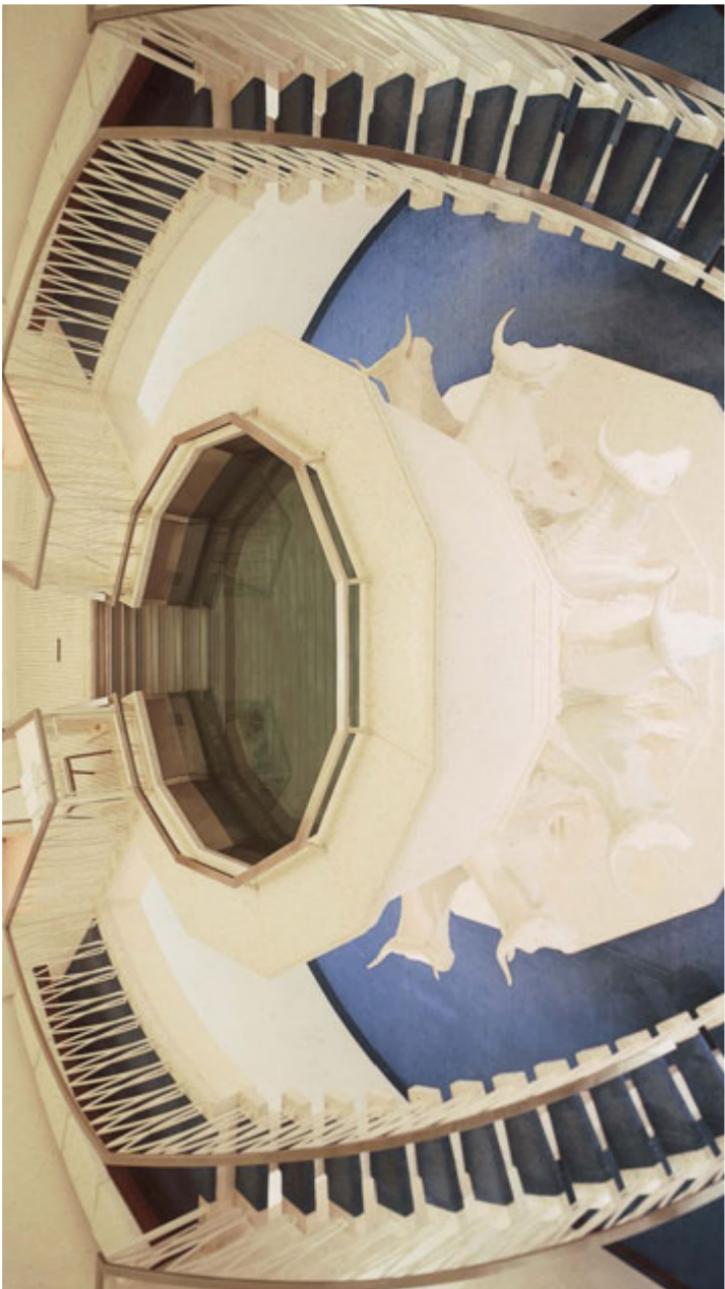
REIREINAKI MAI ETA

Imwaain nakomi n te moan tai nakon te tembora, ke i mwiin nakomi nako iai n te tai ae mwaiti, ao e na kona ni buoki ngkami n ataia bwa taian reirei ake a reiakinaki i nanon taian tembora a karaoaki n taiani kanikina. Te Uea, te Mataniwi n Tia Reirei, e anga angin Ana kaetieti n aron aei.

Te tembora bon te tabo n reirei ae kakannato. Bon te auti ni kamatenano. N taian tembora ao e kawakinaki te rau i nanona n te aro are a na kororaoi taiani kaetieti i bukin bwaai ake a na karaoaki n ana ibuobuoki te tamnei ae korakora. Dr. John A. Widtsoe are e a tibwa tia ni mate are kaain aia Kooram te Tengaun ma Uoman are bon te beretitenti n te kuura ae rietata ao man tanoata taekana n te aonaaba bwa e wanawana. Iai ana karinerine ae korakora i bukin mwakurin te tembora ao e taku ana taeka n te taina:

A rin taian otenanti n te tembora i nanon kanoan te babaire ae bwanin i bukin te kamaiuaki, n aron are e reiakinaki n te tai teuana ma teuana i rouia taan kairiri n te Ekaretia, ni kamataatai bwaai aika kanganga bwa ti na ota iai. Bon akea kainnanoan bitakin taian reirei n te tembora n te aro are a na kororaoi (ni boraoi) ma te babaire ae kakannato i bukin te kamaiuaki. Te rabakau ae bwanin i bukin entaumente bwa e kanga n reke bon ngaia teuana te kauntaeka ae korakora i bukin koauan taian otenanti n te tembora. I rarikin aei, te iango ae bwanin i bukin te kakae ao kamatataan te babaire i bukin te Euangkerio aei, e karika neboan te Atua n te tembora bwa te kawai n anga reirei teuana ae moan te waaki raoi i bukin kabouan te iango ni kaeineti ma karaoon te euangkerio ae bwanin.

Iai te koaua riki teuana ae I tangiria ae te koaua ae e mena i nanou ibukin koauan te mwakuri n te tembora. Te entaumente ao te mwakuri n te tembora a tia ni kaotaki i roun te Uea nakon te Burabeti ae Iotebwa Timiti. . . . E kona n tibwatibwaaki i nanon aua te mwakoro: otenanti ni katauraoi; te anga kaetieti i rouia taan angareirei ao ake a tei

Nei ni Bwabettitō, Washington D.C. Temple

ibukiia tabeman; taian berita; ao, te kabane, tuoan te rabakau. I nanououa bwa te Burabeti ae Iotebwa, akea ana reirei ao akea ana kataneiai, i bon i rouna are e na tia ni karaoi bwaai bwa a na tia raoi. (John A. Widtsoe, "Temple Worship," The Utah Genealogical and Historical Magazine 12 [April 1921]: 58.)

E na kaeweaki riki man ana rongorongo te Unimwaane ae Widtsoe:

Ti maeka n te aonnaba ae iai kanikina iai. Akea te bwai ae ti ataia, ma ti taian kanikina. Ti korei kanikina iaon te beeба, ao ti taekinna bwa a karekea te taeka, are e tei i bukin te tangira, ke te kairiribai, ke te tangira ae kororaoi ke te Atua ke n aki toki. Taian kanikina a kona n aki raoiroi nakon te taratara. Akea ae kona ni kunea te kaairua man taian kanikina ake i nanon baan te boki i bukina bwa a aki rokoraoi nakon tikiraoia bwa bwaai ake ti tei i bukiia. Tiaki titiraki i bukin te kanikina ae A-t-u-a i bukina ae aki nang n tikiraoi, ma e bon tei i bukin uean te Atua. Ti rang ni kukurei ngkai iai ara kanikina, ngkana ti ota raoi n nanon taian kanikina, ngkana nanon taian kanikina a kamataataki raoi nakoira. N te tairiki aio ao I taetae nakoimi; kam na aki nang ni ngureakin aron Au taetaenikawai nakoimi, ke aron au taeka nakoimi; ni ira nanon te iango are I a tia ni kataia ni kaotia raoi nakoimi, bwa kam a tia ni mwanuokin taian taeka ao katei. . . .

Ti maeka n te aonnaba ae iai kanikina iai. Akea te mwaane ke te aine ae kona n otinako man te tembora ni kakabwaiaki mai karawa n aron are e riai i bukina, ma ti ngkana e a tia n noora, are i tinanikun te kanikina, korakoran koauana are e a kona iai te kanikina n tei i bukina. ("Temple Worship," iteraniba 62.)

Ngkana kam nakon te tembora ao uring reirei bwa a nako man taian kanikina ao kam aki kona n otinako mai iai n akea aroaromi aika eti ao baika kam na noori n ami iango aika a raka riki, te namakin ae korakora riki nakon te karietataki, ma rikiraken ami rabakau ni kaeineti ma bwaai n tamnei. Moan te tikiraoi te babaire n anga reirei. E kairaki iroun te tamnei. Te Uea I rouna, te Mataniwii n Tia Reirei, n Ana reirei nakoiai Ana reirei e reireiniia n tainako n taian kaikonaki, ao n taekinan

taiani kanikina ake a kona n tei i bukin bwaai aika e kangaanga otan te aba iai. E taekin taian namakin n tamnei ake e tataneiai te aba iai are a kaotaki man anuan maiuia Ana reirei, ao E taekin aroia moa aine ma natia, man-ni-kiba, uee, kamea anti, taian kai, taan ninia te tabo ni iowawa, taan kamwarua, bungin taai, aomata aika kaubwai ao aika kainnano, te tia katoki aoraki, bonotan taian kunnikai, kouteute, burumwian te auti, kamwarake beeki, kaokoroan taian kurein (grains), kawakinaia i nanon n neia, katean auti, kaboaia taan ibuobuoki, ao ai bwaai riki tabeua aika mwaiti. E taekina uaan te mwakeke, ao te momi teuana ae batiboona. E rang n tangiria n reireiniai ake a kan ongo I rouna, ma ngaia are E taekini bwaai aika uarereke n aron kanikinaeakiia. Akea mai buakon bwaai aikai aika a karabaaki ke n aki kamatatakiraui, bwa bon taian kanikina ni kabane.

Te tembora e riki bwa te kanikina. Ngkana kam a tia n noora teuana te tembora n te tairiki, ae ota raoi, kam bon kona n atia bwa tera nanon te bwai ane e nooraki anne. Ana auti te Uea, ae e otawaniniaki n te oota, n oota raoi i nanon te rotongtong, anne e kaota kanikinaean te mwaaka ao ana kairiri te tamnei i bukin ana euangkerio Iesu Kristo n tei bwa te bikan n te aonnaba are kanakoa ni kararoa nakon tamnein te rotongitong.

E aki kona n ota raoi te botaki ae mimitong n te tembora ngkana ai tibwa ami moan tai n roko iai. E na ti teutana otaami iai. Manga okiria riki ao okiria riki ao okiria riki. Bwaai ake a tia n reke bwa ami kanganga ke bwaai ake kam aki ota iai ke bwaai ake a karabaaki a na riki n ataaki iroumi. Mwaitin bwaai akanne bon te aki karongooa, bon ana bwai te aomata are kam aki kona ni kabwarabwarai nakon temanna riki. Ma e na nakoimi bon bwaai aika kam atai.

Tera are ti karekea man te tembora e na nako man korakoran are ti a tia ni uotia nakon te tembora n te aro n nanorinano ma te karinerine ae korakora ao nanora ni kan reiakini. Ngkana ti kan reiakinaki ao ti na reireinaki i roun te Tamnei, i nanon te tembora.

Ngkana a reke ami tai n nako ni ira botakin te entaumente n te tembora ke n riki bwa te tia kakoaua n te kabaeaki, iangoa raoi nanon te bwai are kam nooria are e karaaoaki i matami. Ao ni boong ake i mwiin rokomi ao uringnga ni uringi bwaai aikai; te aki karongooa ao n rinanoi ma te tataro mwaaka ao kam na kunea bwa rabakaumi a na rikirake.

Teuana korakoran bonganan te namakin n te tembora bon te kaoti ae karaababa, korakoran te ataibwai ni karaoakin bwai ake a reitinako man ana kantaninga te Atua nakon te aonnaba aei. N te tai are ti a tia n rin iai n te tembora (ao man kona n oki ni kaboui ara ururing) te maiu ni mwakuri e rin nakon te babaire ae bwanin (ibukin te maiu ke te kamaiuaki). Ti kona n nooria n tamneira bwa ti mena ia, ao ni kona ni waekoa n nooria ngkana ti tibanako man kawaira.

Ma ngaia are taraa raoi te tembora. Kairiia natimi nakon te tembora. Man aia bong n ataei, ao kairi aia iango nako iai, ao moana aia katauraoi i bukin te bong are a na kona n rin iai i nanon te tembora ae tabu.

N te tai aei, ao ko riai ni kan reireinaki, bwaina te karinerine. Iango mwaaka ao karekei ni kabane baika ko kona ni karekei man te reirei—kanikina, ao reirei n tamnei aika a nano—aika a ti kona n reke man te tembora.

E na maan tain te babaire i bukin te mare n te tembora. E uaana karaaoan te babaire ma te karaaurau. Ni mwaitin te tai, taanga aika kairake ake a reke aia tangira a baireia bwa a na mareaki ao ni kairoro, n eekanako aia bubuti kaaro, bwa a tangiria ni mareaki n te tai ae waekoa, i nanon ti te maan ae teuana ke uoua te wiiki. Ma te bubuti mai rouia kaaro bwa e na kamaanaki riki tain te katauraoi e kona n taai tabetai n nanonaki irouia taanga aika kairake bwa e aki kariaiakaki aia mare. Iai te maaku irouia bwa ngkana a tataninga ao ana iai te bwai ae e na urua aia babaire ibukin aia mare. Tabeman taanga aika kairake a kaotia bwa a tuai ni ikawai ao a ribuaka ngke a kairoroa karaaoan te babaire ae waekoa are e na kona ni kariki kanganga aika korakora ao ni kona n noraki mwiina bwa e na aki bati n ururingaki n te aro are e riai n reke nako iai ngke arona bwa e mena i aan babaire riki tabeua.

Ngkana a rang ni kawaekoaki bwaai ke ni kaumakaki, iai te bwai teuana ae tara ni bua inanon te moa n tai n roko n te tembora, ke te bong are e mare iai te aba n te tembora. Te moan tai are kam mena inanon te tembora ke te kabaeaki n te bong are karaoaki iai te mare bon ti te bwai are riki ae e karaoaki teuana te tai inanon maiura. E tau te katauraoi nako iai. E rang n ataaki are ti na aki kariaia te rongorongo ae uarereke ibukin te katauraoi, te katauraoi i bukin te mwakuri (n aron amwarake ke katikiraoi i bukin te butimwaaai ke te amwarake

ni katairiki i bukin te mare). Ibukin anne, ao bwaai ni kabane a na riai ni kaman katauraoaki. E na kona n riki bwa te bwai ae moan te kaun ngkana iai bwaai aika ti mwaninga n aki karaoi ni karokoa ae e a roko te bong anne.

Ngkana kam moan taai n roko n te botaki ma n tekateka i nanon te umwantabu n aki kakarongoa ao n taraia aomata ake a roko, ao kam na nooria bwa iai te bwai teuana ae a uotia. E rikirake te namakin n tamnei ao te ruu e bitaki nakon are akea ngkoa kaaina nakon te ruu ae te tabo ni botaki n taromauri, taani matakua ke mwaanera ma tarira ake a tia n roko a kantninga te kaniwanga ae a na anganaki ke te namakin n tamnei

Ngkai, inanon ara tai n nang n tabetabe ao tiaki kona n tainako ni karaoa aei ngkana ti na nako ni kaea ara botaki. Bwa terana are ti na karekea man kaeau te botaki e na taboro kakawakina ngkana ti nakon te tembora. Aio are e rang ni koaua ngkana ai tibwa ara moan tai n nakon te tembora. Ti na riai ni moan taai n roko ikekei.

N noorana iroumi, te roko ni moan taai tiaki ti ibukin te kamanoaki, ma i bukin ae kam na kakoaua raoi bwa te kariaiakaki n rin n te tembora ma bwaai riki tabeua a bane raoi n eti n te aro are ti na kona ni karokoraoira nakon ara namakin aika boou. Ma e riai n riki anne. E riai te roko n te tabo ae riai i aon te tai n te aro are e na rokoraoi i roura te tamnei—ni katauraoira bwa terana are e na roko.

Ti a tia n taetae i bukiia naake a tia ni iri ao ni iai aia namakin n te tembora, ma iai taai ngkana te mare n te tembora e a tia ni baireaki ma tabeman kaain te utu ake a aki kariaiakaki n anganaki beebea ni kariaia nakon te tembora. E kona n ae te tia mare te mwaane ke te tia mare te aine e a tibwa rairaki ao ana karo teuarei ke neirei a tuai ni kaaina te Ekaretia; ke, a boou i nanon te Ekaretia ao a aki kona ni karekea te beebea ni kariaia nakon te tembora. Ke e kona n ae kaaro kaain te Ekaretia ma temanna mai i buakoia e aki maiuakina te maiu ae raoiroi n te euangkerio n te aro are e na aki kona ni karekea te beebea ni kariaia nakon te tembora. Aikai ake a na kona n riki bwa taian kanganga aika bubura n taai ake a karaoaki iai taian mare n te tembora. Aikai taai ake a na riai kaain te utu ni maeka n nang ni kaan, ngkana a na riai ni botakaki n te aro bwa a na uaia n tibwauai taai aika tabu aikai i bukin maiuia. Tauakin ana beebea

Ruu ni Karikibvai, Salt Lake Tembora

ni kariaia nakon te tembora temanna are e aki tau ni karekea, ke n aki kona ni kaoaki ae raoraom ke am koraki ae tiaki kaain te ekaretia are e na kakoaua te kabaeaki, e kona ni waekoa ni kariki taian kanganga. E na kona ni karika te aki kukurei ma te kauntaeka n te tai naba anne ngkana iai korakoran kainnanoan bwaai bwa a na nakoraoi, ao ni karekea te boraraoi ae moan te raoiroi.

Tera ae ti na karaoria nakon keiti aika aron aikai? Teraana ae ti na riai n aki karaoria ae ti na aki katoka iai te rawawata i aon te bitiobi, man taiani kainibaire e kabaeaki bwa e na riai ni kawakin ngkai ngaia te tia moti i aon Iteraera, e na aki kona n anganako te beebe ni kariaia nakon te tembora nakon temanna are aki tau nako iai ngkai iai mwiokoana. Ni karaokina ao e na karekea te kanganga nakoia aomata nako ake e karaoaki aei nakoia. Ao e na aki raoiroi te bwai aei nakon te bitiobi.

Ngkana e a tia ni karaoaki tain te mare n te tembora ao temanna mai irouia aia koraki ni kaan kaaro are e aki kona n rin n te tembora, te babaire ae karaoaki raoi e na karekea te tai ma e riai n aki karekea te kangaanga. Rinanoi raoi taian katautau aikai. Kaoiia kaaro ake a tuai ni kaaina te ekaretia, ke ae kaain te ekaretia ae akea ana beebe ni kariaia nakon te tambora, bwa a na roko nakon te tembora ma naake a na ira te botaki ni mare. Iai te tamnei ma ana kairiri n ana tabo te tembora are e aki kona ni kuneaki n taabo riki tabeua. N tabeua taian tembora ao iai taabo ibukiia taan kan roko iai. A kawakinaki raoiroin taabo nako n te tembora. N aron ae ataaki bon te tabo ae iai te rau ao te raoi iai.

Baireia bwa a na iai temanna ae e na tataninga ma kaain te utu are temanna. N te koaua raoi kam aki kona ni katuka te aomata anne n ti ngaia. Iai taai ngkana kaain te utu ake iai te kariaiakaki n rin n te tembora irouia a na riki bwa taan kakoaua n te mare ao a na bon kukurei nakon are a na kabanea aia tai n ana tabo te tembora ma naake aki kona ni ira te botaki ni mare. Ni katobibia ana tabo te tembora ao e a tia ni kona n reke aia tai ni kabwarabwara nanoia tanga aika kairake bwa a na kabaeaki i nanon ana auti te Uea.

A na korakora kairiri n riki n taai ake a na aki kona n reke taiia iai. N aron ae, n tabeua taian tembora aika bubura ao e kairaki aron te waaki i nanoia. Karaoran moa taian babaire e kona ni katauraoi tabeua ara kan atatai aika raka ni kaitara

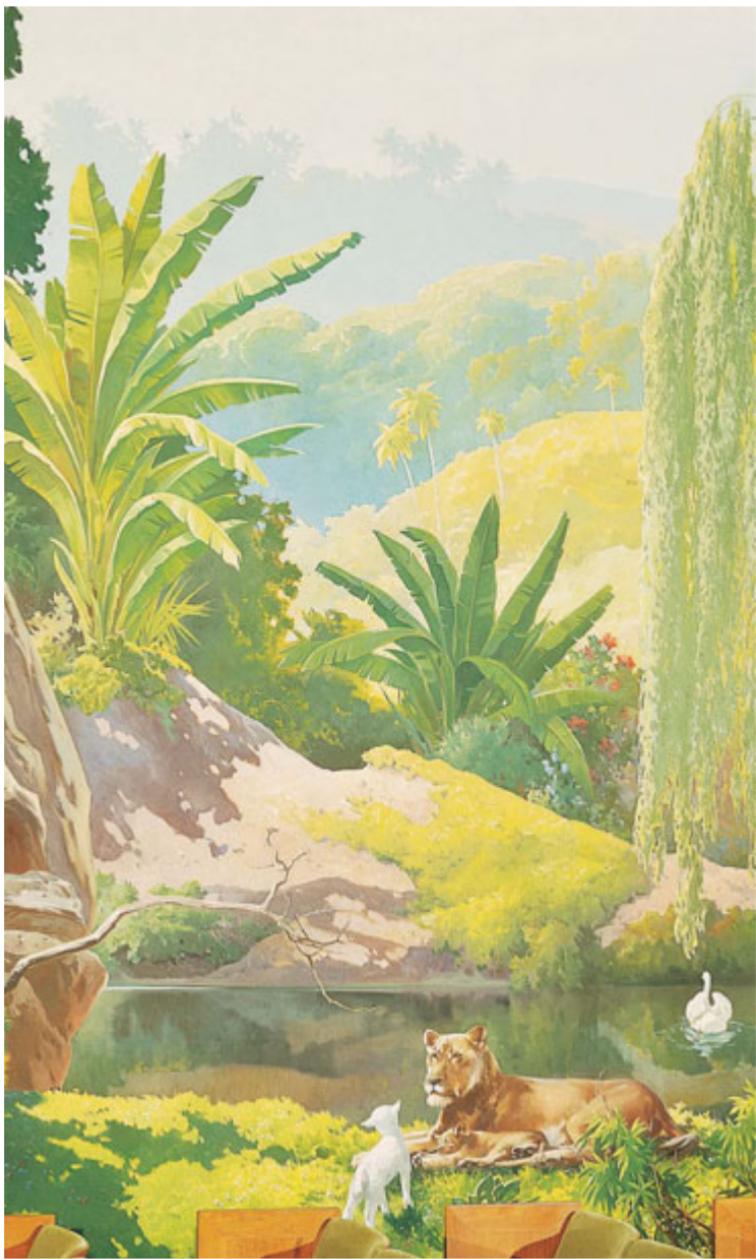
nanon are ti kainnanoia i bukin ara utu ae kaan nakoira n te aro teuana ke are teuana riki bwa e na aki kona n rin i nanon te tembora. Aki kukurein te nano bon te maraki n nano, n taai tabetai bon te bononnano, e na kona n rang ni kamamaraia n aron itera aikai mai rouia kaaro ake tiaki kaain te ekaretaia ke kaaro ake aki rineaki.

N tabeua taian tembora ao iai te ruu ae katauraoaki ni kaokoroaki ike a na kona ni mena iai kaaro ake aki kona n rin n te tembora mani kona ni kaaitibo ma temanna are e kona n rin n te tembora ao ma ni kona ni kaekai aia titiraki.

A na riai n ataia raoi tanga aika kairake bwa aia karo a na rangin tataninga aia tai ni mareaki te mwaane ao te aine. Nanoia ni kan kaea te mare, ma nanomarakiia ngkana e aki kona n reke rokoia, aio are e na kaota aia tangira ngkai kaaro ngaia. A na riai n aki maraki iai nanoia taanga aika kairake. E na riai n ota raoi iai te aba ao ni babaire raoi bwa iteran naba te mare teuana.

Eng iai keiti tabeua are e kona n un iai te kaaro are e aki rineaki man aki kona n rau nanona iai. Ma n aron keiti akanne ao taanga aika kairake a na ti karaoa te kabanea n raoiroi nako iai. E kona n roko te titiraki n aron aei: E raoiroi, ma, ti riai ni mareaki n tuan te aro are a na kona ni kakoaua te mare ao ngkanne ti kona n tataninga i bukin teuana te ririki i mwain rinra n te tembora? Ma anne te aro ae aki raoiroi. Ma n aaro aika mwaiti te tataro mwaaka ni babaire raoi e kona n onea te kangaanga nakon reken te tai are e na kona ni karekea te itangitangiri ao te korakora riki nakon te utu nakon are e a tia n riki n te tai are e a tia n nako.

A na riai n aki kaoaki raoraora aika moan te mwaiti, kaain te uuote ao tabeman riki bwa a na kakoaua n te mare. Kaain te mare e na riai ni uarereke, ao e na ti kaainaki i rouia kaain te utu aika uuoa ao tabeman riki ake a rang ni kaan nakoia taanga. Ma ni mwaitin te tai ao e a tia ni katanoataaki tain te mare n te uuote ma te kakao bwa a na riai aomata ni kabane ni kataia ni iri n anga aia boutoka ao aia kaunga nano nakoia taanga ake a tia ni mareaki. Ao anne bukin are e karaoaki iai te botaki ni butimwaa. Te botaki ni butimwaa bon te tai are e karekea te kaitibo ma raoraora ao naake a kan katekeraoia taanga. Te mare n te tembora e na bon riai n nang n tabu ao e riai n tibwauaki ti irouwia naake iai rineia i nanon maiuia naake a tia ni mareaki.

Taraana man te Ruu n Aroka, Los Angeles California Tembora

Ti aki riai n taekin taekan te otenantii ni kabaeki i tinanikun te tembora, ma ti kona ni kabwarabwara te ruu ni kabaeki bwa te ruu ae moan te tikiraoi bwaain nanoia ma aron taarakiia naba, e rau ao akea te karongoa iai ao e on n te tamnei, ao e katabuaki ma n mwakuri ake a karoaki ikekei.

Imwaiin rokoia taanga nakon te bao ni karea i bukin te otenanti ni kabaeki aio te tai ae kakawaki i roun te tia kaira te botaki n anga ana taeka, tabeua n reirei, ao ana butimwaai are a na ongora iai taanga aika kairake . Baikai ni kabane ake a mena i buakon aia iango taanga aika kairake are a na kona n ongo i nanon te tai aio.

“Te bong aei bon ami bong ni mareaki. Kam rang ni kukurei i bukin ami namakin i bukin ami mare. Taian tembora a kateaki bwa taabo aika tabu i bukin taian otenanti aikai. Tiaki mena n te aonaaba. Akea bwain te aonaaba ae ti irekereke iai ao bon akea naba ana kakairi nakon ake ti karoai ikai. Ti otinako man te aonaaba nakon ana tembora te Uea. E riki te bong aei bwa te kabanea ni bong ni kakawaki i nanon maiura.

“Kam bungiaki, ao ni karuoaki nako ikai i rouia kaaro ake a katauraoa te tabaenako are e na maeka iai tamneimi. Kam a tia ni bwabetitoaki n tatabemani ngkami nako. Te bwabetito bon te otenanti ae tabu, bon te kanikina i bukin te kaitiakaki, te kanikina i bukin te mate ao te mangauti, te kanikina i bukin te nakonako i nanon te maiu naba ngkai. E mena naba i nanona te rairannano ao kamaunani buure. Te toa bon kabouan te berita ni bwabetito, ao ti kona, ngkana ti maiuakinna, ni kawakin kamaunana ara bure.

“Ngkoe, ae te tia mareaki te mwaane, kam katabuaki nakon te nakoanibonga. Kam moa n anganaki te Nakoanibonga ae te Aaron ao tao ni bon arona ao kam a tia n rinanon ni kabane nakoa n aron—te rikan, te tia reirei, ao te ibonga. Ngkanne e na roko te bong are kam na kuneaki n tau ni karekea te Nakoanibonga ae te Merikitereka. Te nakoanibonga anne, ao te nakoanibonga ae rietata, e nanonaki n ae te nakoanibonga i mwiin ana Babaire ae tabu te Atua, ke te Nakoanibonga ae Tabu i mwiin ana Babaire Natin te Atua (Tara Aramwa 13:18 ao Ereman 8:18.) Kam anganaki nakoami n te nakoanibonga. Ko a riki bwa te unimwaane ngkai.

“Kam a tia ni karekei ami entaumente n tatabemani ngkami nako. N te entaumente anne ao kam a tia ni karekea te kona ni

maiу n akea tokina. Ma bwaai aikai ni kabane, n aron karineaia, bon taian babaire ao katauraoi nakon rokomi n te bao ni karea bwa kam na kabaeaki bwa te mwaanenumwa ao te ainenumwa ma ngkai ao n akea tokina. Kam a riki ngkai bwa te utu, ni inaomata ni kariki bwai i nanon maiumi, rinanon kabanean raoi nanomi n reken ami tai ma n anga karea ni uotia natimi nakon te aonnaba ao ni ibuobuoki ni karauia ni kaikawaiiarake rinanon te maiu are mamate; ma n nooria bwa n te bongina ao a na roko n aron are kam a tia n roko iai, ni iri taian otenanti n te tembora aika tabu aikai.

“Kam roko ma kukurein nanomi ao e a tia ni baireaki taekami bwa kam tau. Te katiteuanaaki aei e kona ni kabaeaki i roun Tamnein te Berita ae Tabu.”

E taku te Uea bwa e na kanakoa nakoimi temanna riki te tia Karaunano, nakoia raoraona, n te aro are e aonga ni maeka i nanora. Te Tia Karaunano aei bon te Tamnein ni Berita ae Tabu, te Tia Karaunano are temanna are E berita i bukina nakoia Ana reirei, n aron are koreaki n ana koaua Ioane.

Te Tia Karaunano aei bon te berita are anganiira te Uea ibukin te maiu are akea tokina are bon mimitongin te abanuea are te tiretio. (tara D&C 88:3–4)

“Bon te mwiokoaki ae korakora butimwaean temanna ma temanna n te berita n te mare, temanna are e reke i rouua taian kakabwaia are akea tokina.”

Te tia mare te mwaane ao te aine a na kona n nang n rotaki nanoia ma te mare n te aro are a na aki kakauongo raoi—a na kona n aki batu n ongo taeka ibukin te otenanti ni kabaeaki. E ngae ngke tiaki manga taekini riki taeka akanne i tinanikun te tembora, ma ti kona ni manga oki nakon tain te mare ni kakoaua iai. Bon te Uea n tituaraoi are e a tia n anganiira te kariaiakaki bwa ti na karaoa aei. Inanon taai aikai, ngkana tiaki nang ni irekereke iai, ti kona n kakauongo raoi nakon taeka i bukin te otenanti. N aron naba, mwakuri i bukiia naake a tia ni mate, ti kona ni kabouia aia iango ma tamneia i bukin te namakin are a karekea man te entaumente.

Ngkana kam a tia ni mareaki n te tua, ao kam a kona ngkai n tangira te kabaeaki are akea tokina, ma, ngkana iai natimi, ao kam na kabaeia nakoimi bwa kaain te utu ae akea tokina.

Ngkana kam riai n nakon aei ao ngkanne e na kona n reke bwa ami tai ae kakaawaki ni karekea te kakabwaia aei.

KUNNIKAINA AE MAINAINA

Ngkana ti karaoa te mwakuri i bukin te otenanti i nanon te tembora ao ti na riai ni bwaini kunnikai aika mainaina. Kunnikai aikai bon te kanikina i bukin te kororaoi man tau ao te rang ni itiaki.

N te tai are kam a rin iai n te tembora ao onoi kunnikaimi nakon kunnikain te tembora aika mainaina. Oneakin kunnikaimi e kakaraoaki i nanon te ruu n onoono, ao n te tabo aio are e karaoaki iai nnen kunnikai aika a kona n rokanaki ibukira n tatabemaniira nako ao te tabo n onoono i bon ibukim ae onoti. Kunikainakin kunikai aika riai i nanon te tembora e kateimatoaki n tainako. Bwa n te tai are kam a katikui iai ami kunnikai i nanon taian kabwate ake a roka ao man te tai anne are kam a katikui naba iai katabeaingaakimi ao nanomi n aki kan manga taratarai riki bwain te aonnaba. N otinakomi mai i nanon te tabo n onoono aei mani kunnikainiko n te mainaina ao kam na namakina ae bon ti temanna ngkami ma te taratara naba ae ti tebo, bwa aomata ni kabane ake a katomimiko bon ti tebo am kunnikai ma ngaia.

Ngkana ai bon tibwa ami moan tai n nakon te tembora, ao kam na riai n reirei ma ami bitiobi. Ngkana e a anganiko te kariaiakaki n rin n te tembora ao e na bon kabwarabwara tabeua i bukin aekakin te kunnikai are e na bwainaki i nanon te tembora. E na aki riki bwa katabean ami iango karekean kunnikai aikai. Kam kona ni karekei rinanon ana tabo n Tibwatibwai Bwaai te Ekaretia, ma n aro riki tabeua, ao kam kona n tangoi man te tembora. Ni keiti riki ake i mwiina ao te roo ae moan te uarereke e kainanoaki bwa e na kabwakaaki boon ti uatiakan kunnikai. Tangoan kunnikai e aki kakaraoaki n taian tembora aika uarereke.

Ma n aron taian botaki ao taian otenanti n te tembora, ao tiaki bati n taekin aron kunnikai ake a na bwainaki inanon te tembora ngkana ti mena itinanikun te tembora. Ti kona n taekina are, n aron are a kakaraoaki ni botakin te tembora, ao iai kanikina aika kakawaki i nanoia.

E kaota te karinerine ae korakora ma te onimaki kaain te Ekaretia ngkana e kawara te tembora ao e kunnikaiia n ae tikiraoi n te aro are teuarei ke neierei e na mweengaraoi i matan te Uea. N te taina ao kam na kaoaki bwa iruwa ngkami ni mweengan te mataniwii ae rieta ma ni kakaawaki ao n onimakinaki. E kaotaki nakoimi bwa kam na ataia ae kam na mangao ibuakoia iruwa aika kakaawaki ake a karekea naba te kakao ae ti tebo ma are kam karekea. Te kakao anne e na kaota ae te tia karaoa te botaki e na iangoi ngkami bwa kam rang ni kakaawaki. Kam na riai n ataia ae mwaitia riki aomata a rang ni kakaawaki nakon te kakao anne, ma bukina teuana ke are teuana riki a bon aki kaoaki naba ngaia are a bon aki kona n roko iai. Ibukin aikai ni kabane ao e kananououa are ngkana kam roko ma ami mangaingai ni kunnikai ni mwakuri ke ni kunnikaini ngkami n aron are kam karaoria ibukin mwakuri aika kakukurei. E kananououa ae e na aki korobuai te mwaane, ke tao te aine e na mwananga ma irannatuna ae mangaongao.

Aomata aika kororaoi ma n itiaki, n te tai are a karekea iai te beebe ni kakao nakon te botaki ae kakawaki, aki toki n tainako n kakaea raoi bwa te aekakira te kunnikai ae e na riai ni kunnikaiaki. Kam kona n aki katauraoi ngkami nakon te botaki ae onoti anne? Tao kam na riai ni kabooi kunnikai aika boou ma te kantaninga are aron tarakiia a na aki nang ni kakaawaki ma a na tau n aron karaoan ae raoiroi.

E kona ni kaotaki nanomi nako iai ni karaoan te katira ao kaitiakan ami kunnikai. Kam na namakina te mweengabuaka ngkana kam aki kunnikaini ngkami raoi.

Reken te tai nakon te tembora e kona ni kabotauaki ma te kaoaki.

Bon ti teuana te tai ngkana a kaoaki kaain te Ekaretia bwa a na rin inanon te tembora ma aia kunnikai are a bon kukunniaka iai n tainako, anne n te tai are a na kakoaua iai n te mare n te tembora. Inanon te tai anne ao bon ti taian kau aika a na butaki, ao man oneaki mwiia ni kauniwae aika mainaina. N ririki aika a tia n nako ao anga aia kariaia Taari n aron ae nanonaki nakon tuan kunnikai ake a na bon kukunniaka iai n tainako ni kakoaua n te mare n te tembora ibukin reken aia tai kaain te utu anne ao raoraoia ake a na aki kona n rinanon botakin te entaumente imwaiin karaoakin te mare.

Ruu ae Tereitiro, Salt Lake Tembora

Taani mare aine ao mwaane a rin ni mareaiki n te tembora ibukin ngkai ao n akea tokina. Taani mare aika aine aikai ana kunnikaia ni mainaina aika mwarairai baia, a tikiraoi koreaia ao tein aron kunnikaia, ao akea te kanganga nakon katikiraoaia. Taan mare aika mwaane ana kunnikaia naba n te mainaina. Taari ake a roko ni kakoaua n taian mare n te tembora a na aki kunnikaia te kunnikai ae te takitito (tuxedo) ae te tiae kete ae kukunikaia n tain te amwarake n te tairiki.

A tia n nang ni mino nanoia ao n nanokawaki inanon taai tabetai, ngke ti kaea botakin te tembora, ao man ataia ae iai tabeman ake a tia n roko ni kakoaua n taian mare ke ni kaea botakin te tembora ao a kunnikaia n aia kunnikai ae kanga ti tebo ma a na nakon te bikiniki ke te takakro ae te biri.

Moan te kakawaki riki nakoir reken ara tai n rin n te tembora. E nang ni kakukurei nakon te Uea ngkana ti teboki rabwatara ao ni karini kunnikai aika itiaki, aika aki boobuaka. Ti na riai ni kunnikai aika ti na mweengaraoi iai n aron kaean botakin te toa ke te botaki ae e riai ae ti na kinaaki raoi iai.

N tain taian botaki ao iai temanna ae e roko ni kakoaua n te mare ao e a tia n aki nang ni kakauongo nakon taian reirei are e a tia te Tari ni kaoti nakoiia ibukin aron kunnikai ao kaotan taaram ae e itiaki, ao ibukin naba are kam na riai n aki karaoi taian katoto ake n te aonnaba aika aki riai, n aron kamwarairaian irami ao taian babaire nako, ao a batiri. Ti mimi iai bwa e aera bwa te aomata anne e a bon ikawai ni karinaki n te tembora ao n aki kona naba ni iango raoi teutana n ataia ae te Uea e aki kona ni kukurei ma naake a na kaota karaoan aika aki riai ni iri ana waaki te aonnaba.

E na kanga kaain te ekaretia are iai ana beebea ni kariaia n rin n te tembora ni kaea botakin te tembora ao e kunnikaina te kunikai ae e aki riai ke are kaota iai ana waaki te aonnaba? E na kanga temanna ni karaoa irana are e aki karika te namakin ae raoiroi ao e itiaki ma ni kororaoi?

Ngkana a reke ami tai n nako nakon te tembora ni iri botakin te tembora ke ni kakoaua n te kabaeaki, ao kam na riai ni uringnga bwa kam mena ia. Kam riki bwa iruwa ngkami inanon ana auti te Uea. Kam na riai n tara raoi n ami kunnikai n te aro are kam na namakina te mweengaraoi n aron naba Teuare e Butimwai ariwa.

Naake iai irouia te kariaiakaki ao n ibuoka ni bwai n ana kakabwaia te nakoanibonga a na riai rabwataia n rabunaki raoi n aron are e kaotaki nakon te Burabeti ae Iotebwa Timiti n te tai are karaoaki iai te botaki ao e anganaki iai te entaumente.

Kaain te Ekaretia aka a tia ni karekei taian otenanti n te tempora ao mai mwiin te tai anne ao a na riai ni kunnikaina te kamenti ke te kauatao. Taian kamenti a katauraoaki man ana botaki te Ekaretia—ao a bane n tauraoi n tainako nakoia kaain te ekaretia ni kabuta te aonnaba are e rinanon te buroukuraem are e waakinaki man te Ekaretia.

Te kamente e tei ibukin berita aika tabu. E karikirakea kunnikaiakin kunnikai aika riai n riki bwa taian otanga ao katanan are e kunnikaia iai.

Kunnikaiaki n taian kamente e aki tukiia kaain te ekaretia man kunnikainakin kunnikai aka a tataneiai iai ni kunnikain iaon abaia aka a mena iai n te aonnaba. Bon ti aeka ni kunnikai aika aki riai ke ake a riao aron ituakiia aka aika a riai n aki kunnikaiaki ngkana kam kunnikaina te kamente. Temanna n aki akaka ae kaain te Ekaretia, tao teuarei ke neierei e a tia ke e tuai n rin n te tempora, e na iai irouna te tamnei n aki kan kunnikainna ke ni kunnikaini aika aki riai.

A na iai taai aka a na kona iai kaain te Ekaretia aka a tia ni karekeia te kakabwaiaki n te tempora ni kaitaraaki ma titiraki ibukin te kamente.

N te tai teuana ao e kaoaki temanna te tari bwa e na taetae nakoia taan mwakuri n te Reirei ni Kataneiai Taekan te Aro n te U.S. Navy i Newport, Rhode Island. Taan roko n ongora bon tabeman bwakuaku man reirei taekan te aro n te Katorika, Kamatu ao ai te Aro ni Iutaia.

N tain te titiraki-ao-kaekaia temanna te tia reirei n taekan te aro e titiraki, "Kam kona n tuangira taekan te kauatao ae onoti are a kunnikaia iai taan ibuobuoki tabeman n te Moomon?" Nanon te titiraki aio e kangai, "E aera ngkai kam karaoa anne? E aki kamimi? E aki karika te kanganga?"

Te mitinare are e titiraki e kaekaaki n te titiraki ae kangai; "Ko tei man te ekaretia ra?" N ana kaeka ao e atonga aran te aro teuana man te aro ni Boretetanti.

E taku ana taeka, "Ni kateira ngaira aka tiaki kaain te buaka ao ngkana ti kaira naba botakin te tanga ni buaka kam

Ruu ae Tiretio, Columbia River Washington Tembora

kunnikaini ngkami ni kunnikaia aomata aika a kakannato ke kam aki?" E taku te mitinare bwa e bwabwainna.

E reitianako ma n taku: "Au kantaninga bwa iai nanona ae kakaawaki nakoimi, bwa kam anganaki n te tai anne nakoami mai ibuakoia kaain te botaki n taromauri. Bon ami kaboraoi, are e kaota iai aron ami mwakuri. I taku naba bwa iai nanona ae e nang ni kakaawaki. E kauringi ngkami bwa antai ngkami ao tera ami mwakuri ao ami berita. Bon te kauring n tainako bwa ngkami te koraki ake kam katabuaki ibukin ami mwakuri n te aro, ao n atai ngkami bwa ana toro te Uea, ao iai katabeami bwa kam na maiuakina te aro are kam na tau ibukin katabuami."

Imwiina ao e taku nakoia: "Kam na riai n ataa bukina tao teuana bwa a aera Aomata Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ngkai a aanga nanoia ma te kakaonimaki ae korakora nakon te kamente. Iai te kaokoro ae moan te bubura imarenan ami ekaretia ao ara ekaretia, bwa akea ara mitinare aika iai aia beebea n ai aromi. A tararuaaki kaain te botaki n taromauri irouia taan kairiri mai iaon aba nako. Bon aomata aika weteaki man aia mwakuri aika kakaokoro. Ao a katabuaki naba nakon te nakoanibonga. Iai nakoia n te nakoanibong. A bane n anganaki nakoia n tararua n riki bwa beretitenti, taan ibuobuoki, ao taan kairiri ni itera aika mwaiti. Aine, naba, a ibuobuoki n te mwiokoaki anne. Teuare e mataniwia kaain te botaki n ara taromauri n te Tabati bon te bitiobi are e kona naba n nako ni mwakuri n te Moanibong bwa te kiraka n aobitin reeta, bwa te tia mwakuri n te aobiti, te tia ununiki, te taokita, ke tao te bwairati n te botaki ni waanikiba ke te aobitia n te tanga ni buaka. Man ara kainibaire ao teuanne ti tebo raoi ma te minita are e a tia ni katabuaki n ai aron are kam kakaraioia naba. E nangi ni kinaaki irouia kaain te tauteka aika mwaiti. Ti karekea te bawai teuana ae kakaawaki man ara kunnikai aika onoti aikai n aron naba are kam karekea man kunikaimi ni kiraaka. Ma te kaokoro iai bwa ti kunnikaini kunikaira akanne iaan bwaira ibukina bwa ti mwakuri n taabo aika kakaokoro n raonaki ma ara mwakuri ni ibuobuoki n te Ekaretia. Akea inanora te kan kaoti bwaai aika tabu aikai nakon te aonnaba."

E waaki nako naba ni kabwarabwara bwa iai bwaai tabeua aika nano nanoia n tamnei n reita nako are e a tia ni kakaraoaki ni kunnikainan te kamente aio ma karaoan taian berita inanon

te tembora. E aki kona n reke aia tai ni maroroakin aikai—tiaki ibukina bwa a karabaki, e kaokia riki teuarei, ma bon bukina bwa a tabu.

Te kamente, are e karaba te rabwatara bon te bwai ae e kona n nooraki man kauringiira n taian berita aikai. Bwa ibukina bwa a mwaiti kaain te ekaretia ake a tia ni karika te kaamente bwa kaanga te oo are e na otangaaki iai are e bwainna ngkana e boo ma te kaririaki. Mai buakon bwaai riki tabeua ao e kaota ara karinerine ae korakora ibukin ana tua te Atua—ao teuana mai ibuakoia bon maiuakinan te maiu ae rairoi.

TE MWAAKA NI KABAEAKI

Ngkana ti kan atai rongorongo ni kawai ma reirei ibukin te mwakuri n te tembora ao ti na riai naba n ataia bwa tera te mwaaka ni kabaeaki. Ti riai n nooria, nakon are e kantanningaaki, bwa e aera ngkai taian kiing ibukin te kariaiaki ni kamwakura te mwaaka ni kabaeaki e nang ni kakaawaki.

E kaan ruabubua te ririki imwaiin Kristo, ngke e kaoti te burabeti ae Eria n aia bowi uean Iteraera. Ao n te tai anne ao e uota te kariaiakaki ae tabu: te mwaaka ni kabaeaki.

E karaoa ana mwakuri Eria, ni kabira ao ni katabua Eritai bwa e na onea mwiina, aio ngkanne—ae moan te kakaawaki—e bon aki mate. N aron Mote are e mena imwaina, ao e oneaki nakon te maiu are akea tokina.

Ao imwiin anne, ao e kaoti arana teuana te tai n te O Tatemanti are e mena n te kauoua ni kabanea ni kibu n te kabanea ni mwakoro n te O Tatemanti. Ma ikai are e a taetae ni burabeti iai Maraki bwa e na bon oki Eria ao e na “raira nanoia taama nakoia natu ao nanoia naati nakoia taama,” bwa I kawa n roko ma n oreia aon te aba n te taeka ni kareke kai (Tara Maraki 4:5-6.)

Ao Iesu ngke E nako n aba ake irarikini Kaitareia Biribo ao E titirakinia ana reirei, ni kangai, A taku aomata ba antai Natin te Aomata?

Ao a kangai, A taku temwangina bwa Ioane are te tia Bwabetito Ngkoe: ao temwangina, bwa Eria; ao temwangina, bwa Ieremia, ke te burabeti temanna.

E taku nakoia, Ao ngkami kam taku bwa antai Ngai?

Ao e kaeka Timon Betero ni kangai, Bon te Kristo Ngkoe, are Natin te Atua are e maiu.

Ao E kaeka Iesu ni kangai, Ko a kabwaia, Timon, ae natin Iona: bwa e aki kaota aei nakoim te iriko ma te rara, ma e E kaotia Tamau are i Karawa.

Ao I taku nakoim, bwa Betero ae te atibu ngkoe, ao N na katea au ekaretia i aon te bwaa aei; ao a bon aki katea ana kai mataroani neia tamneia mate.

N na anganiko kingiin abanuean karawa; ao ane ko kabaea i aonnaba ao e a manga kabaeaki naba i karawa: ao ane ko kabawara i aonnaba ao e a manga kabwaraki naba i karawa. (Mataio 16:13-19.)

Ngke a nako Betero, Iakobo ma Ioane ao te Uea nakon te maunga teuana ae rietata ni kaokoroia, ao a otinako i mataia uoman aika raon te Uea ngke E onikaki rabwatana. Ao a kinaia bwa Mote ao Eria, are n rokoia aio are a nang anga nakon te beretitentii te mwaaka ni kabaeaki. (Tara Mataio 17:1-8; korea taekan are Elias bon te raitaeka ni Greek are rairan te ara ae Elijah (Eria) ae te taetae n Ebera (Hebrew) ao man rang ni kakabonganaki i nanon te Nu Tetemanti ni kaota iai Eria, te burabeti man te O Tetemanti.)

Betero e anganaki taian kiing. Betero e anganaki te mwaaka ni kabaeaki, te kariaiakaki anne are e mena iai mwakan te kabaeaki are e kabaeaki i aon te aba e kabaeaki naba i karawa ke are kabwaraaki i aon te aba e kabwaraaki naba i karawa

Imwiin matena (A.D) 34 te bong, i mwiin are E a tia iai n tauraki, E karaoa ana mwakuri ni ibuobuoki te Uea nakoia I-Nibwaiite. E koroboki nakoia—ao aio te kabanea n raoiroi n rongorongo ni kawai n taekan te aro—uoua kabanean mwakoro n ana boki Maraki (are koreaki iai taekan Eria n te taetae ni burabeti are e na manga bon oki), aio are e karika nanoia ni kan manga koroi riki, ao ni karaua raoi n rairi ao man kabwaranakoi nanoia.

Ngke e kaoti te Anera ae Mooronai nakon te Burabeti ae Iotebwa Timiti n tuangnga taekan taian bwaatua, ao e koroi man ana taetae ni burabeti Maraki are e na manga bon oki Eria. Te koroboki aei ngkai are e riki bwa te kibu uoua n te Doctrine ao Covenants.

Tebwi ma tenua te ririki i mwiin kaotin Mooronai, ao te tembora ngkanne e a tia ni kateaki man tau i bukin te kantaninga, ao bwa E na manga kaoti kaua te Uea ao mani iraki i roun Eria are e na anganaki kiingin te mwaaka ni kabaeaki.

A bwainaki kiing akanne i roun te Beretitenti n te Ekaretia—ao nakon te burabeti, ae te tia mamata, ao te tia kaotioti. Te mwaaka ni kabaeaki ae tabu aei e a mena ngkai n te Ekaretia. Akea ae a tia ni kabaeaki n ai aron aei. Iai tabeman mwaane aika a tia n anganaki te mwaaka ni kabaeaki aei i aon te aba n te tai n aki akaka—ma a anganaki taari te mwaaka ni kabaeaki i nanon tembora aika kakaokoro. Bon akea ae kona ni karekeea ma ti ngkana e anganaki mai roun te burabeti, te tia mamata, ao te tia kaotioti ao te Beretitenti n Ana Ekareitia Iesu Kristo i bukiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira ke mai i rouia ake e a tia n anganiia te kariaiakaki bwa a na kona n anganiia tabeman.

“TIA TIA N NOORA TE UEA. . . .”

Te bong are e oki iai Eria bon bwakantaain te Tabati, Eberi 3, 1836. E karaoaki botakin te toa n te Kirtland Tembora. E kabwarabwara aron te bwakantaai anne te Burabeti n aron aikai:

N te bwakantaai anne, ao I buokiia taian Beretitenti ake tabeman n tibwatibwa ana toa te Uea nakoia kaain te Ekaretia, ni butimwaia ma i rouia ake Tengaun ma Uoman, ake a reke aia tai n te bong aei ni karaoa aia mwakuri i aon te taibora ae tabu. Imwiin tiau ni karaoa au mwakuri ni ibuobuoki nakoia tariu, ao I a okirikaki nakon te tabo ni kabwarabwara, a kabwakaki taian roki, ao I bobarak, ma Oliver Cowdery, ni kaota te aro ae raoiroi ma te tataro ae akea ae ongo. Imwiin tiara n tataro ao ti a teirake, ti noori mii ni burabeti iroura ngaira ake uoman. (D&C 110, moanakina.)

E kanakoaki te roki man aia iango, ao a kaukaki aia atatai bwa a na wanawana.

A noora te Uea n tei i mataia i aon te tabo ni kabwarabwara, ao nangoani waena te bwai ae karaoaki man te koora, ae kanga e babobo n raneanea.

Ruu ae Tiretio, Salt Lake Tembora

Ao taaran matana ai aron te ai, ao iranatuna e mainaina n ai aron te tino; taaran moamoana e raneanea riki nakon otan taai, ao bwanana e rurunga n aron bwaron taian ran, ae kanga ai aron naba bwanan Iehova ngke e kangai:

E taku te Uea bwa ngaia te Moan ao te Kabanea, are e maiu, ao boni Ngaia are e tiringaki. Boni Ngaia ara tia ibuobuoki ma te Tama.

E tuangia bwa a tia ni kabwaraaki aia bure ao a itiaki ngkai i matana; ma ngaia are, a na riai ni kimwareirei.

E taku bwa ana aomata ni kabane ake a tia ni katea te auti aio n arana a riai ni kimwareirei, bwa e a tia ni kariaia te auti aei.

Bwa noria, arana e na mena ikekei, ao e na kaotia nakoia ana aomata n te nanoanga i nanon te auti aei.

E taku bwa e na kaotia nakoia ana toro ao e na taetae nakoia ni bon oini bwanaana ngkana a kawakin ana tua nako ana aomata ao n aki kabarekareka ana auti ae tabu aei.

E taku bwa nanoia ngaa n aomata aika tebwina te ngaa a na rangi ni kimwareirei i bukin taian kakabwaia ake a na kabworoaki nako aoia, ma te entaumente are a na kakabwaiaki iai i nanon te auti aei.

E taekinna naba bwa e na tanoata ma n ataaki taikan te auti aei ae e na katanoataaki nakon aba ake i anena ao aio ngkanne moanakin taian kakabwaia ake a nang kabworoaki nakoia ana aomata.

Bwa i mwiin kainakin te mii ni burabetri aei, ao e a manga kaukaki riki karawa nakoia Iotebwa Timiti ao Oliver Codery. E kaoti Mote i mataia ao e anganiia kiingin Ikoikotaia Tibun Iteraera mani mwakoron te aonaaba ake aua ao kairaia baronga ake tebwina man aaba ake i meang.

Imwiin aei, ao e kaoti Eria ma ni kakoroi bukin boong i bukin ana euangkerio Aberaam, n taekinna bwa i nanoia ma taian koraa, aia baronga ni kabane ake i mwiia a na bon kakabwaiaki.

Imwiin kainan te kaotioti aei, e roko te kaotioti riki teuna ae kakannato ma ni mimitong nako aoia; bwa Eria are te burabeti, are e uotakirake nako karawa n aki boo teuana ma te mate, e tei i mataia, ao e taku:

E taku bwa e a roko te tai, are e a kaman taekinaki iroun Maraki—bwa e na kanakoaki imwaain rokon ana bong te Uea ae kakamaaku.

E roko bwa e na bitii nanoia taama nakoia natiiia, ao naati nakoia tamaiia n te aro are e na aki oreaki te aonaaba n te maraia ae korakora.

E taku bwa kiing ibukin koron boong aikai a anganaki baia. Man te bwai aei a ataia bwa ana bong te Uea ae kakaawaki ma ni kakamaaku ae e a kaan roko, bwa ae kaan irakin ara mataroa.(tara D&C 110:1–16)

E a tia n riki! E ngae ngke e aki iraki te kanikina aei n te aonaaba, ma e na kairi aia kaantaninga aomata n tatabeman nako ake a maiu n taainako ke ake a maiu. A riki bwaai n akea te karongoa. E riki te Ekaretia ibukin katean tembora.

Inanon te aonaaba ao a otirake ikai ao ikekei, n aron are e iangoaki bwa e na karaoaki, ae a kukurei iai aomata ma bootaki ao te botanaomata ni kakaeaan mwiin rikiia. A bane n riki bwaai aikai man te tai are e kaoti iai Eria i nanon te Kirtland Tembora.

Man te bong anne, ae Eberi 3, 1836, ao a rairaki nanoia naati nakoia taama. Mai i mwiin anne ao taian otenanti a burenibwai karaoaia ma a teimatoa n taainako. E a mena i roura te mwaaka ni kabaeaki. Akea riki te mwaaka ke te kariaiakaki ae e korakora riki nakon te mwaaka ni kabaeaki aei. Te mwaaka anne e kaota nanon teimatoan karaoan taian otenanti ma te kariaiakaki ae riai ibukiia maate ao ake a maiu.

A BANE NI KARAOAKI RAOI

N rimwiin te bwai are e a tia n riki ae rangi ni kakukurei n te Kirtland Tembora, ao taian kangaanga, ma taian bwainikirinaki a kainnanoaki i rouia Aomata aika Itiaki bwa a na waaki nako. Bwa te tabo raa are a mena iai, ao te Uea e kaoti babaire i bukin katean taian tembora. Aio e bon koaua n taabo aika Independence ma te Far West, Missouri. N te tai aio are e a reke nakoia Aomata Aika Itiaki te bwainikirinaki ma waaki aika boou man raka aroia ni kakamaku n te aro are a birinako nako Nauvoo,Illinois. Ikai are e a manga roko naba iai te kaotioti ma taian tua i bukin katean ana auti te Uea

Te Ru ae Tureio, San Diego California Tembora

E taekinna bwa taian tembora a na kateaki i bukin arana n te aro are e na kona ni kaoti i nanoia ana otenanti nakoia ana aomata. E na kaoti naba nakoia kaain ana Ekaretia bwaai ake a tia ni karabaaki i mwiin rikin aonaaba, bwaai ake a katukaki ni karokoa koron bukin boong. (tara D&C 124: 40–41).

E a tia n taekinna bwa taian tembora bon aia tabo kaain te ekaretia ni karaoi mwakuri ni kabiribiri, ni kaitiakaki, ao ni bwabetitoaki i bukiia mate, taian bootaki aika tabu, ao taian kauring i bukin aia anga karea mai irouia natin Levi aika mwaane. E na riki bwa aia tabo ni kaotioti i nanon aia tabo aika a rangi n tabu; i bukin aia tua, taetaenikawai, ao ni motiki taeka; i bukin moanakin taian kaotioti ao moan kuneakin Tion (Zion); kaain Tion ni kabane a na karekea te entaumente man taian otenanti man ana auti are e tabu, anne te tabo are aki toki n anganaki iai tuua ana aomata bwa a na kateitei i bukin arana ae tabu (tara D&C 124:39).

Mai buakon taian otenanti ao ti karaoi mwakuri aikai i nanon te Ekaretia; te bwabetito, te toa, te katoka ara ao kakabwaiakiia ataei, kakabwaiakiia aoraki, anganaki te nakoa nakon te wewete i nanon te Ekaretia, katabuakin aia mwakuri n te nakoanibonga. N raonaki ma aikai ao iai taian otenanti aika rietata, ake a karaoaki i nanon te tembora. Mwakuri aikai ake a raonaki n te kaitiakaki, te kabiraki te entaumente, ma te otenanti ni kabaeaki, n taekinna ni karababa te mare n te tembora.

Kakawakira taian otenanti nakoira ngkai ngaira kaain te Ekaretia?

Kam kona ni kukurei, kam kona ni kamaiuaki, kam kona ni karietataki ngkana akea? Te Kaeka: A konabwai riki nakon are a na kaetaki ke n tau aroaroia ke n tau aron are a na kainnanoaki riki iai. A bane ni *kakawaki* nakoira n tatabemaniira nako.

E taekinna te burabeti are Iotebwa Timiti bwa n taainako ao e titirakinaki:

“Ti aki kona ni kamaiuaki ngkana ti aki karekei ni kabane taian otenanti, ao a bat i riki?” N na kaeka ni kangai, Tiaki, ni koron raoi tain te kamaiuaki. E taekinna Iesu, “A bat i nne ni maeka n ana auti Tamau, ngke akea, ao I a kaman

tuangkami; bwa N na nako ni katauraoi n nemi i mwaimi." Te auti ae e kabonganaaki ikai ao e riai n rairaki bwa abanueana; ao temanna n aki akaka are e karietaaki nakon te kabanea n rietata ni nne ni maeka e na riai n ongeaba nakon tuan tiretio, ao ni kabane taian tua naba. (History of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, ed. B. H. Roberts, 7 vols. [Salt Lake City: The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1949], 6:184.)

E taekinna te Beretitenti ae Joseph Fielding Smith:

I aki tabe bwa tera nakoami are kam anganaki man te Ekaretia aei, tao kam kona n riki bwa abotoro, kam kona n riki bwa tamanuea, te ibonga ae rietata, ke ae e aki akaka, ma kam aki kona ni karekea bwaninin te nakoanibonga ni karokoa are kam a nako nakon ana tembora te Uea ma ni karekei taian otenanti are e a kaman taekinaki i roun te burabeti. Bon akea te aomata ae kona n reke i rouna bwaninin te nakoanibonga i tinanikun ana tembora te Uea. (Joseph Fielding Smith, Elijah the Prophet and His Mission [Salt Lake City: Deseret Book Co., 1957], page 46.)

Ti a tia n taekinna mai i mwaaina taekan otenanti ake a rietata riki ake a karaoaki i nanon te tembora. Aikai ake a raonaki naba n te entaumente. Te kakabwaia bon te kakorakoraaki, n anganako te bawai teuana nakon temanna bwa e na teimatoa n rangi ni itiaki. Taian otenanti n entaumente n te tembora a kakorakoraaki ni kawai aika teniua (a) Temanna are e karekei taian otenanti boni ngaia are e anganaki te mwaaka mai roun te Atua. (b) Naake a karekei taian otenanti n entaumente a kakabwaiaaki naba mai karawa ma taian rongorongo ao rabakau. "Naake a karekei taian otenanti n entaumente a karekei taian reirei ni kaineti ma ana babaire ao ana kantaninga te Uea." (Bruce R. McConkie, *Mormon Doctrine*, 2nd ed. [Salt Lake City: Bookcraft, 1966], iteraniba 227.) (c) Ngkana kam kabaeaki n te bao ni karea ao te aomata anne bon te tia karekei mimitongin taian kakabwaia, ao taian mwaaka, ao e na kamoamoaka teuarei ke neierei bwa akanne naba iteran ana entaumente.

Iai uoua boki aika boretiaki bwa tera raoi nanona ke kabwarabwaraan nanon te entaumente, te moan boki are boretiaki i roun Beretitenti Brigham Young:

N na anganiko nanona ni kakimototoa. Ami entaumente bon te, karekei ni kabane taian otenanti man ana Auti te Uea, ake a riai nakoimi, i mwiin kitanakin te maiu aei, n te aro are e na manga karekea ami tai n oki nako matan te Tama, i rirarikiia anera ake a tei n taratara nako, ao n reke ami tai n anganiia kiingin taian taeka, taian kanikina ao kauring, ake ti tebo ma ana mwakuri te Nakoanibonga ae tabu, ao ni karekea kamaiuakimi are akea tokina i mwaain rekena i aon te aba ke i mone. (Discourses of Brigham Young, comp. John A. Widtsoe [Salt Lake City: Deseret Book Co., 1971], iteraniba 416.)

E kabwarabwara te entaumente te Unimwaane ae James E. Talmage n aron aei:

Te Entaumente n te Tembora, n aron karaoaia i nanon taian tembora aika ngkai naba, ao iai taian kaetieti ake a kaeineti ma aron kakaawakin bwaai ake aki kona n toki bukiia i bukin boong ake a tia n nako, ao bonganaia ngkai a rang ni kakannato rongorongoia aomata ngkoia. Aron taian kaetieti aikai a bane n raonaki ni bwaai ake a tia n riki aika a rang ni kakaawaki i bukin te tai ni karikibwai, aroia ngkoia ara moan karo n te Onnaroka are i Eten, aron aki ongeabaia ao mwiina are ti aki karekea iai te kukurei, ma ti a karekea te maroa ao te nanokawaki ke te aonaaba ae karawaawata te aba (e nanonaki nakon are ana aonaaba teretio ae ti maeka iai ngkai) ti maiu man te mwakuri ao mani maonora, te babaire i bukin te kaboaki i bukin uruakakin te tua ae korakora are e na kona ni karaoaki iai te mwakuri ni kamaiu, te tai ae korakora iai kitanakin te koaua, manga kaokakin te Euangkerio ao ni kabane taian mwaaka ngkoia ao bwaai ake ti na kukurei iai, te bwai are e aki kona ni katukaki taekana i bukin aron itiakin ao banen nanon te aomata nakon karaoran ae e eti inanon maiuna ngkai, ao i rakin nanon ake a tangiraki ni karaoaki i bukin te Euangkerio. (James E. Talmage, *The House of the Lord* [Salt Lake City: Bookcraft, 1962], pages 99–100; hereafter cited as *The House of the Lord*.)

Te rongorongo mai iroun te Unimwaane ae Talmage e kamatata raoi bwa ngkana kam karekei ami entaumente ao kam na karekei naba taian kaetieti ni kaeineti nakon ana

kantaninga ma ana babaire te Uea ni karika aon te aba ma ni kamaekaia aomata iai. Kam na reiakinaki bwa tera ae na riai ni karaoaki i bukimi bwa kam aonga ni karekekea te kamaiuaki.

Te kakabwaia man te entaumente e kainnanoaki i bukin bwaninin raoi te kamaiuaki. Ni kabane Aomata Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira a na ukoukora are e na tau i bukin te kakabwaia aio ao man riai n reke naba i rouia.

Taian otenanti i bukin te kaitiakaki ao te kabiraki a atongaki ni mwaitin te tai n te tembora bwa te moan otenanti. E na rangi n tau i bukin ara kantaninga n ti taekin baikai. N raonakin te entaumente bon te kaitiakaki ao te kabiraki—a riki bwa taian kanikina n te aonaaba, ma berita aika matoa, ni karekei taian kakabwaia ngkai ao kakabwaia aika a na reke nakon taai aika i mwaairia.

N reitaki ma taian otenanti aikai, ao i nanon te tembora ao kam na kunnikaingkami n te kaamente ao ni karekei kakabwaia aika kamimi ake a kaman beritanaki. Moan te kakaawaki bwa kam na kakauongo raoi nakon taian otenanti aika a karaoaki ao kam na kataia ni uringi kakabwaia ake a kaman beritanaki ao aron waaki ake a waakinaki bwa a na kakoroaki bukiia.

Taian otenanti ni kabaeaki bon te otenanati are e kabaeia utu n akea tokina. Te mare n te tembora bon taian otenanti ni kabaeaki. Ngkana a kabaeaki taanga n te tembora n rimwiin mareakiai i bon i rouia ao naatia akea a tia ni bungiia bon natiai i mwaiin kabaeakiia n te tembora, mangaia are aki bungiaki inanon te berita, ma a kabaeaki nakoia n te otenanti ae tabu.

Taiaoka ni kakoaua raoi bwa maiumi a bwanin raoi. Aikai ake a roko ti man karekean ami kakabwaia man te tembora, ami otenanti, i bukin te mwaaka n te aro n Atua are e kaotaki rinanon taian otenanti aikai (D&C 84:20.)

BERITA AIKA TABU

E taekinna te Uea n te kaotioti are e ataaki ngkai bwa te mwakoro 132 n te Doctrine ao Covenants bwa E a tia ni kaota iai te berita ae boou ae akea tokina.

E taekinna naba bwa ngkana ti aki ongeaba nakon taian berita, ao ti na bon kabuakakaaki iai, i bukina ae bon akea temanna ae kona n totokoa te berita aio bwa e aonga ni kariaiakaki n rin ni mimitongina.

Aomata ni kabane ake a kainnanoa te kakabwaiaaki mai roun te Uea a na riai n ongeaba nakon taian tua ao babaire ake a tia ni katauaki i bukin te kakabwaiaaki arei, man te tai are a karikirakeaki iai otaia i mwaain are e moan waakinaki iai te aonaaba (tara D&C 132: 4–5).

Te Beretitenti ae Joseph Fielding Smith e kabwarabwara nanon te berita ae boou ae akea tokina n taeka aikai:

Tera te berita ae boou ae akea tokina? I nanokawaki bwa iai tabeman kaain te Ekaretia ake a tia ni kairaki n ae e aki eti ao man kaongoraeaki te rongorongo ae bure ni kaeineti nakon are tera raoi nanon te berita ae boou ae akea tokina. Te berita ae boou ae akea tokina bon bwaninin raoi mwiin ni kabane taian berita n te euangkerio ma ana mwakuri nako. (Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, 3 vols. [Salt Lake City: Bookcraft, 1954–56], 1:156; hereafter cited as *Doctrines of Salvation*.)

A rin otenantin te euangkerio ni kabane n te berita ae tabu aio—ao berita ake moan te rietata a karaoaki i nanon te tempora. E na manga taekinaki riki ana taeka te Beretitenti ae Joseph Smith:

Iai kabwarabwaraan nanona ae kimototo ae bwanin raoi iai te berita ae boou ae akea tokina. Bon bwaai ni kabane—bwaninin raoi te euangkerio. Ma ngaia are te mare ae karaoaki raoi, te bwabetito, te katabuaki nakon te nakoanibonga, bwaai riki tabeua—taian boraraoi ni kabane, taian mwakuri ni kabane, Waaki ni kabane ake a na boraoi nakon ana euangkerio Iesu Kristo, are e na kabaeaki ma ana berita te Tamnei ae Raoiroi ni kaeti nakon ana tua aikai, bwa teuana naba mai buakoia bon te berita ae boou ae akea tokina. (*Doctrines of Salvation*, 1:158.)

E taekinna te Uea ni kamatata raoi n akea kaairuana bwa bon akea temanna ae e kona n totokoa te berita aei ao e na kariaiakaki n rin i nanon mimitongina (tara D&C 132:4)

Aomata ake a nako nakon te tembora a reke aia tai ni uotii taian berita aika onoti ma taian mwakuri ni kaeti nakon kamaiuaia ma naake tabeman riki. E korea ae kangai te Unimwaane ae James E. Talmage:

Taian otenanti i bukin te entaumente a karinaki iai mwaakan taian mwakuri ake a kabaeaki iai i bukiia n tatabeman, n ai aron taian berita ao boraraoi i bukin kawakinan tuan te raoiroi ao te itiaki, n rang ni kororaoi n n te tangira, n te iango raoi, n taotaonan te nano ao n te itiaki; te anganano i bukin bwaai aika uoua n aron te tarena ao bwaai ake a na kabuta nako te koaua; ao ni kakukureia te botannaomata ni kabane, bwa a na kateimatoa nanoia nakon rikin te koaua; ao ni kakaewenako riki n anga aika batu n anga riki nanoia nakon te katauraoi ae korakora bwa e aonga n tauraoi te aba ni butimwaea ana Kiing neierei,—ae te Uea are Iesu Kristo. N anakin tatabeua nako berita ma te kantaninga are taian kakabwaia n tatabeua nako n te mwaaka ni mwakuri a bane n atongaki bwa, bwaai aika riki aika aki kantaningaki i aan ukoukoran te onimaki ni bwaai aika a tia n taekinaki. (The House of the Lord, page 100.)

Ti berita ma te Uea bwa ti na kabanei raoi ara tai, ara tarena, ao nanora nakon Abanueana

Ngaira aomata n te berita ae tabu. Ti berita bwa ti na anga ara tai ma korakorara ma ara mwane ao ara tarena—ake iai i roura ngaira aikai ni kabane—n te aro bwa ti na kona ni karekea abanuean te Atua i aon te aba. Ti beritanaki bwa ti na karaoa ae raoiroi ni waaki aika bebete. Bon aomatan te berita ae tabu ngaira, ao te tembora boni ngaia oin te tabo are a mena iai ara berita aika tabu. Boni ngaia naba te tabo i bukin berita aika tabu.

Nakomai nakon te tembora. Kam bon riai n nakomai nakon te tembora. Ikai, are ti kona n tei i bukin temanna are e a tia ni mate, kam na riai ni manga karaoi berita aika tabu ake kam a tia ni kaman karaoi. Kam na riai ni korakora n ami iango i bukin kakannaton taian kakabwaia n tamnei ake iai rekerekeia ma ana auti te Uea.

Bwaina te kakaonimaki nakon berita aika tabu ao taian otenanti n te euangkerio. Inanon maiumi teutana i mwiin

teutana ao kam na riai ni karekea te kariaiakaki i bukin tain otenanti aika tabu aikai. Karinei berita aika tabu ake iai rekerekeia ma taian otenanti aika tabu. Kam na karaoa aei ao kam na kukurei iai.

Rimwi ao a na baireaki raoi maiumi—a na baireaki raoi bwaai ni kabane n aroia, n aron karinanakin taian mwakuri, ao ni kaetaki rinanii raoi. Ami utu a na tomaaki raoi n te aro are a na aki manga kona ni uamae nako.

Taian kakabwaia ake kam kona ni karekei i nanon te tempora ae tabu man rangi ni matoatoa ke a riai n tarataraaki raoi taian berita aika tabu ma otenanti ake a karaoaki ikekei. Ti kakoaua raoi bwa E na rangi ni kukurei te Uea ngkana ti na tau ni karaoa te mwakuri aei: Te tia kawakin berita aika tabu.

N AKEA TE TIA KAAITARA

Taian tempora bon taabo ake a boboto mai iai korakoran te Ekaretia n tamnei. Ti na bon riai ni kantaningaia bwa teuare e buakaka e na kataia ni kamangaoira ngkai ngaira kaain te Ekaretia ao ngaira naba aomata n tatabeman nako ngkana ti ukoukora te kan ira te bootaki ni mwakuri ae tabu aei ma ni kairaki iroun te tamnei. Te aki karauaki e kona n riki man buakakan te bwainikirinaki i nanon boong ake ngkekei ni karika te bwarannano nakon te mwakuri. Tao e kona n ae n taai aikai a na rangi ni kakamaku ao ni kabwaranano karaoan taian totokomwaaka nakon mwakurin te tempora.

Mwakurin te tempora e uotii taian totokomwaaka i bukina bwa bon te bwai ni mwakuri ae kakorakora mwaakan te tamnei nakoia Aomata aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ao nakon te Ekaretia ni kabuta.

Ni katabuan te atibu are n te maninganiga n te Logan Tempora ao te Beretitenti ae George Q. Cannon e karekea te rongorongo aei:

Aan ni kabane taian Tempora bon taian atibu, ao ni kabane taian Tempora ake a tia ni kateaki a karaoaki ni kaeti ma nanon te Uea are E a tia ni kaotia nakoia kaain te Nakoanibonga, aika a tabu are e kauarerekeia korakoran mwaakan Tatan i aon te aba, ao e kakorakora mwaakan te

Atua ao te aro n Atua, ao ni kamwaiinga karawa ni mwaakan korakorana i bukira, ni weteira bwa taan kakoaua ao n anganiira taian kakabwaia mairoun te Atua are Akea Tokina, ao ni kabane ake a maeka i mataia. (In "The Logan Temple," Millennial Star, 12 Nov. 1877, page 743.)

Ngkana a riki kanganga nakoiia kaain te Ekaretia ke ngkana a taonaki n rawawatan aia iango, ao te bwai are a aki toki ni karaoria bon te nako nakon te tembora. Bon te tabo ae tamaroa are ti kona ni uotii nako iai aron nanora ake ti kainnanoi. Inanon te tembora aio ao ti kona ni karei bwaai n tamnei aika a kakawaki. Ikekei, i nanon tain karaoaan te mwakuri ni ibuobuoki n te tembopra, ao "Ngkana tao ana bwai te aba ngkami, ao e bon tangiri ana bwai: ma e ribaingkami te aba bwa tiaki ana bwai te aba ngkami, ma I rineingkami mai buakon te aba."

Te kabanea n nang kakawaki i bukin taian bootaki aikai bon i bukin are ti karaoa te bwai teuana ibukin temanna are e aki kona ni karaoria i bon i bukina. Ngkana ti karaoa te mwakuri n entaumente i bukin temanna are e a tia ni mate, ao ti kona n namakina teutana te nanououa n tataro korakora nakon te Uea bwa e na buokiira. Ngkana iai aia babaire are a na karaoria taanga aika kairake, e na iai kakawakin irakin bootaki te tembora ngkana a kaan nako iai. Iai te bwai teuana ae moan te itiaki ao ni kaota raoi te tamnei are e mena inanon te tembora.

N taai tabetai ao a rang ni karawawataaki ara iango ma taian kanganga, ao a rang ni mwaiti rimwi bwaai ake a kainnanoa karaoria n te tai ae waekoa, n te aro are ti na bon aki kona ni iangoia raoi ao man nooria raoi. Ni menami n te tembora ao e taraa n ae a na itiaki man aki tabe nanomi ma bwain aonaaba e toki te nanououa, ao ti a kona n "noori" bwaai ake ti aki kona n noori mai mwaaina ma ni kona n rinanon ara kangaanga ake ti tuai man atai ake ngkoa.

Ti na kakabwaiaki i roun te Uea ngkana ti karaoi mwakurin otenanti aika tabu n taian tembora. A na bon aki tauaki tian taian kakabwaia nakon ara mwakuri ni ibuobuoki n te tembora. Ti na kakabwaiaki n ara waaki ni kabane. Iai naba kariaiakakira nakon te Uea bwa e na nooria bwa iai nanora n ara waaki n tamnei ao te maiu n rabwata ae mamate.

NAKON TE ROKI

Ti na riai ni karekea teutana otara bwa e aera ngkai ti katei taian tembora, ao e aera ngkai a kainnanoaki taian otenanti i bukira. Mangaia are [i mwiin tiara ni karekea teutana te namakin bwa e aera ngkai ti katei taian tembora] ao ti aki toki n anganaki taian kaetieti ma ni kabebeteaki i aon kakaawakin bwaai n tamnei. E roko te kabebeteaki i mwiin karekean taian kaetieti are te reirei i aon te reireii ao te tua i aon te tua, ni karokoa are ti na karekea ni bwaninin te ota ao te rabakau. Bwaninin raoi te ota ma te rabakau a na riki bwa katanara ae korakora—nakoira n tatabemaniira nako. Ao bon katanan naba te Ekaretia.

Akea riki te mwakuri teuana ae kona ni kamanoa te Ekaretia aei nakon te mwakuri n te tembora ao te kakae rongorongo i bukin te utu aio are e na rangi ni ibuobuoki iai. Akea riki te mwakuri ae kororaoi n te itiaki ni bwain tamnei. Akea man ara mwakuri ake ti karaoi ae e kona n anganiira te mwaaka. Akea te mwakuri ae kainnanoa ae rietata riki i bukin te kororaoi n te raoiroi.

Ti rabunaki ma n otangaaki n ara mwakuri ake ti karaoi n te tembora, ngaira n tatabemaniira nako ao ngkai ngaira aomata.

Bon man taian otenanti n te tembora are ti a katukaki iai i aan te berita ae tabu nakoina bon ikekeki are ti riki iai bwa aomatan te berita ae tabu.

Ngkana ti kariaia ni butimwaea te kaotioti are e kaeineti ma karaooan taian otenanti n te tembora, ngkana ti kona n rin inanon ara berita aika tabu n akea karekean nneia ke n akea ara taeka iai, ao te Uea E na bon kamanoira. Ti na karekea ae tau n ana kairiri te tamnei i bukin kataakin maiura.

Mwakurin te tembora a boni koaua. A kaotaki riaon te roki ao te kaotioti e reitinako kaotakina.

Taian kaotioti a kona n roko nakoia n tatabemaniia nako kaain te Ekaretia ni kaeti nakon mwakuri n te tembora.

Mangaia are nakomai nakon te temboranako ao karekei kakabwaiakimi. Bon te mwakuri ae tabu.

ANA EKARETIA
IESU KRISTO
IBUKIIA AIKA ITIAKI
NI BOONG AIKA KAITIRA

KIRIBATI

4 02367 93859 8
36793 859

